Informatieverslag ten behoeve van de gemeenteraad van Nieuwkoop

De Opdracht:
Volgend op de gemeenteraadsverkiezingen van 14,15 en 16 maart 2022 ben ik benaderd door de heer Elkhuizen en mevrouw Keijzers van de politieke partij Samen Beter Nieuwkoop met de vraag of ik eventueel bereid zou zijn om een informatieopdracht op mij te willen nemen ten behoeve van de vorming van een nieuwe coalitie in de gemeente Nieuwkoop. Ik heb daar positief op gereageerd en nadat de vergadering van lijsttrekkers met dit voorstel van Samen Beter Nieuwkoop had ingestemd, heb ik de mij verstrekte opdracht aanvaard, die als volgt luidde:
"Nagaan welke coalitie op een zo werkbaar en stabiel mogelijk draagvlak in de raad kan rekenen. Daarbij is het van belang de wenselijkheden, voorwaarden en inhoudelijke aandachtspunten en pijnpunten te kennen. Een terugblik / reflectie op de campagneperiode gericht op "feed-forward" maakt hiervan onderdeel van uit.

De volgende vragen staan centraal:
1. Hoe duiden de verschillende partijen de uitslag van de verkiezingen?
2. Hoe kijken de verschillende partijen naar onderlinge samenwerking?
3. Welke belangrijke algemene breed maatschappelijke relevante onderwerpen (dus niet de individuele partij politiek gekleurde onderwerpen) zijn er te verwachten?
Zodra deze onderwerpen voor besluitvorming in de raad aan de orde komen, worden ze natuurlijk wel in de openbaarheid besproken.
4. Welke aanpak per onderwerp hebben de verschillende partijen voor ogen?
5. Hoe kijken de verschillende partijen tegen een raadsbreed programma, zowel nu als in de toekomst?
6. Inventariseer welke onderwerpen van maatschappelijk belang zijn (en die los van politieke kleur ingevuld zouden kunnen/moeten worden) waar brede steun relevant is?
Aangevuld met de vraag of de partijen dan ook bereid zijn om die onderwerpen raadsbreed op te pakken?
Als Informateur krijgt u de vrijheid om een passende vorm voor uw onderzoek te vinden. Het onderzoek zal zo spoedig mogelijk leiden tot een rapportage aan de hele gemeenteraad waarin de standpunten van de partijen worden weergegeven en tot een conclusie over de mogelijkheden die er in het nieuwe politieke landschap van Nieuwkoop zijn om te komen tot een nieuwe coalitie. Het rapport is de input voor de volgende fase in de onderhandelingen, de formatie. "

De voortgang van het proces:
Allereerst heb ik de verkiezingsprogramma's van de zes in de gemeenteraad vertegenwoordigde partijen, SBN, VVD, CDA, Natuurlijk Nieuwkoop, D'66 en SGP-CU gelezen, alsmede het overdrachtsdossier, dat door de gemeentesecretaris en het gemeentelijk Management Team is opgesteld ten behoeve van de formatie.
Daarna heb ik allereerst gesprekken gevoerd met een vijftal personen, burgemeester Robbert-Jan van Duijn, de heer Gerben van Duin, portefeuillehouder van het brede sociaal domein, de gemeentesecretaris mevrouw Nicolette Caspers, de heer Peter van Dijk, afdelingsmanager R.O. en grondbedrijf, mevrouw Jolanda Fokker, afdelingsmanager bedrijfsvoering en de heer Leo Kooyman, voorzitter van de VON. Deze gesprekken hebben mij aanvullend meer inzicht gegeven in de stand van zaken op een aantal belangrijke gemeentelijke beleidsvelden.
Vervolgens heb ik met de vertegenwoordigers van de zes fracties een eerste gesprek gehad, waarbij de nadruk vooral op de inhoud lag en naast de vragen uit de opdracht nog de navolgende vragen door mij zijn gesteld:
Wat zijn de belangrijkste 5 knelpunten, die op korte termijn een oplossing vragen en op welke manier zou je dat (in hoofdlijnen) zelf aanpakken?
Welke punten uit je verkiezingsprogramma wil je in ieder geval over vier jaar gerealiseerd hebben?

Welke kansen en bedreigingen zie je voor de realisatie van je verkiezingsprogramma? Hoe ga je daar mee om?
Heb je interessante programmapunten aangetroffen bij andere partijen, die je wel samen met hen zou willen uitvoeren?
Zijn er breekpunten? Zijn er gevoelige kwesties, die besproken moeten worden?

Hoe zie je Nieuwkoop over tien jaar en wat is jullie bijdrage daar aan?
Wat verwacht je van de relatie Inwoner - Gemeenteraad - College van B en W - Ambtelijke organisatie - Inwoner?
Ligt je accent meer op het beleid of op de uitvoering?

Ter voorbereiding op de tweede gespreksronde, waaraan opnieuw alle fracties voor waren uitgenodigd, heb ik de vertegenwoordigers van de fracties de recent gepubliceerde nota "Een routekaart voor raadsakkoorden" [1]toegezonden. Deze nota beschrijft de mogelijke varianten voor de uitwerking en toepassing van een raadsbreed programmatisch akkoord.

In de tweede ronde zijn de navolgende vragen gesteld.
Leeft er bij uw fractie na lezing van de nota "Een routekaart voor raadsakkoorden" een wens om hier in enigerlei vorm invulling aan te geven?
Wat denkt u, dat er in de Nieuwkoopse situatie nodig is om als niet college partij voldoende invloed en inbreng te hebben op beleid en uitvoering?
De ambtelijke capaciteit en de financiële ruimte is beperkt en er lijken een aantal topprioriteiten te zijn. (wonen, klimaat en energietransitie, IKC's, ICT en informatiebeveiliging, zorg en in het bijzonder jeugdzorg, de dorpscentra van Nieuwkoop en Ter Aar, opvang en huisvesting van vluchtelingen, fricties op de arbeidsmarkt en armoedebeleid). Zijn dit volgens u ook de topprioriteiten en ben u bereid bij de verdeling van taken hier ook absolute voorrang aan te geven?
Welke combinatie van partijen voor de vorming van een coalitie heeft uw voorkeur en waarom?
Is er ook nog een voor u acceptabele alternatieve combinatie denkbaar?
Heeft u voorkeur voor drie of vier wethouders? En waarom?
Mocht u een wethouder leveren voor het nieuwe College van B en W, heeft u dan een sterke voorkeur voor een bepaalde portefeuille?

Bevindingen:
Duiding van de uitslag:
Met een opkomst van 57% werd de zetelverdeling in de nieuwe gemeenteraad als volgt officieel vastgesteld.

SBN	6 zetels	en 3540 stemmen (In 2018 3539)
VVD	5 zetels	en 3106 stemmen (In 2018 2621)
CDA	4 zetels	en 2341 stemmen (In 2018 2809)
Natuurlijk Nieuwkoop	3 zetels	en 2290 stemmen (In 2018 2416)
D'66	2 zetels	en 1248 stemmen (In 2018 851)
SGP-CU	1 zetel	en 876 stemmen (In 2018 735)

Een kleine cijfer-exercitie maakt duidelijk, dat D'66 relatief gezien, rekening houdend met een toename van 3 % van het totaal gemeentelijk aantal uitgebrachte stemmen, de grootste winst heeft behaald. En daarop volgend de SGP-CU en de VVD. Voor D'66 en de VVD leidt dit tot een extra zetel. De SGP-CU blijft op een zetel. Het grootste verlies is geleden door het CDA, gevolgd door Natuurlijk Nieuwkoop en in geringe mate door SBN. Voor CDA en Natuurlijk Nieuwkoop leidt dit tot een zetel minder in de nieuwe gemeenteraad.

Vergeleken met de landelijke trend hebben VVD en CDA het in Nieuwkoop relatief goed gedaan. Tegen de landelijke verhoudingen in hebben de lokale partijen hier ligt verloren (1,9 %). Daar staat tegenover, dat de lokale partijen (SBN en Natuurlijk Nieuwkoop) samen 43,8 % van de stemmen hebben behaald en dat is flink meer dan het landelijke percentage, dat op 36,4 % is uitgekomen.

[1] Een routekaart voor raadsakkoorden - Mr. Lianne van Kalken, Prof. Mr. Geerten Boogaard, Prof. Dr. Martijn van der Steen, Wouter Scherpenisse.

Natuurlijk Nieuwkoop wijt het verlies vooral aan het vertrek van een tweetal bekende stemmentrekkers, maar ziet in het stemmenverlies geen aanwijzing dat de coalitie in de ogen van de kiezers gefaald zou hebben. Men ziet kansen in voortzetting van de huidige coalitie.

Het CDA denkt, dat het voeren van een campagne met lokale kracht haar geen windeieren heeft gelegd. Ook de VVD is van mening, dat men beloond is voor een sterk lokaal verhaal. De verwachtingen bij SBN waren wat hoger gespannen dan nu uit de uitslag blijkt. Als oorzaak wordt een aantal incidenten uit de verkiezingscampagne genoemd.

Uit de gesprekken, die ik met de vertegenwoordigers van de fracties heb gevoerd, werd mij duidelijk, dat de positie van SBN als potentiële en grootste coalitiepartij door de uitslag van de verkiezingen niet is aangetast, hoewel er op grond van de verkiezingsuitslag ook enkele coalitie combinaties mogelijk zouden zijn zonder SBN. Breed gedragen is ook de gedachten, dat de VVD, mede op grond van het verkiezingssucces deel zou moeten uitmaken van een nieuwe coalitie.

Op grond van de antwoorden, die ik per fractie kreeg op de vraag welke combinatie de voorkeur zou hebben voor de vorming van een nieuw college van B en W, kom ik tot de conclusie, dat de combinatie SBN-VVD-CDA op dit moment brede steun heeft bij die partijen, die samen een meerderheid van de raadszetels vertegenwoordigen. Als argumenten ter onderbouwing van die keuze worden de overeenkomsten tussen de verkiezingsprogramma's, een vorm van continuïteit, de drie grootste fracties en daadkracht en resultaatgerichtheid genoemd.

Mijn vraag naar alternatieven riep meerdere andere combinaties op, waarbij de combinaties SBN-CDA-D'66 (3 x), SBN-CDA-NN (2x), VVD-CDA-D'66 (1x), X-VVD-D'66 (1x), SBN-VVD-NN (1x), SBN-CDA-SGP/CU (1x), SBN-VVD-SGP/CU (1x) werden genoemd.

D'66 opperde gaande het proces nog de mogelijkheid om alle partijen vertegenwoordigd te doen zijn in het College van B en W, in de vorm van vier wethouders, 1 van SBN, 1 van VVD, 1 van CDA & SGP-CU en 1 van D'66 en NN. Deze wethouders dienen dan telkens een meerderheid, die wisselend van samenstelling kan zijn, in de gemeenteraad te verwerven voor hun voorstellen. Vooraf kan er in die constructie een akkoord op hoofdlijnen en ambities op verschillende beleidsterreinen zijn vastgesteld. Partijen, die hierop gereageerd hebben, zien risico's op uiteenvallen gaande de rit, vragen zich af, hoe de "combinatie wethouder" zich ten opzichte van de achterbannen moet verantwoorden, maar zien vooral op tegen de noodzaak van het samenstellen van een raadsbreed programma, waarvan de gedachte is, dat het veel tijd gaat kosten, terwijl verschillende dossiers nu om een voortvarende aanpak vragen.

Op grond van het aantal zetels, waarover de partijen, die een alternatieve voorkeurscombinatie noemden, in de gemeenteraad beschikken, kom ik tot de volgende twee haalbare alternatieve combinaties:
SBN-CDA-D'66 en VVD-CDA-D'66

Raadsakkoord
Aan de hand van de nota "Een routekaart voor raadsakkoorden" is gesproken over nut en noodzaak van het opstellen van een breed programmatisch raadsakkoord. Aangezien een enkele partij het akkoord noemt in het verkiezingsprogramma leek mij het goed om het raadsakkoord in de gesprekken aan de orde te stellen. Het zou kunnen helpen om niet coalitie partijen meer invloed te geven in het bestuur van de gemeente. Hoewel enkele fracties wel het nut van een raadsakkoord zagen, waren er vooral ook twijfels. Twijfels over de standvastigheid van een dergelijk akkoord in de loop van de raadsperiode en de tijd, die is gemoeid met de opstelling van een raadsakkoord. Bovendien ervaart men de onderlinge verhoudingen tussen coalitie en oppositie in de gemeenteraad van Nieuwkoop als overwegend open naar elkaar met de bereidheid om de dialoog te voeren en elkanders argumenten en voorstellen serieus en respectvol te wegen. Daarnaast kan de oppositie als vorm van " countervailing power" bijdragen aan de versterking en verrijking van het democratisch proces binnen de gemeente.

De meeste fractie-vertegenwoordigers benadrukken de goede sfeer in de gemeenteraad van Nieuwkoop. Nu een groot deel van de gemeenteraad “nieuw” is, lijkt het mij zeer gewenst om zo snel mogelijk met de nieuwe gemeenteraad het thema “Wat voor raad willen wij zijn” opnieuw op de agenda te zetten en daarbij de wijze van omgang tussen gemeenteraad, B en W, ambtelijke organisatie en last but not least inwoners te bevestigen of te herijken. Voor het behoud van de goede verhoudingen wordt meerdere keren ook de terugkeer van “de borrel na afloop” genoemd.

Mij is gebleken, dat meerdere partijen “nota moe” zijn en aan de slag willen met de uitvoering. Een euvel bij veel raadsleden is, dat ze in de loop van de tijd verzanden in het lezen van beleidsnota’s, waar ze overigens meestal zelf om hebben gevraagd. Aan controle of genieten van de uitvoering komt men dan niet meer toe. De toeslagen-affaire heeft geleerd, hoe belangrijk het is om in een tijd van toepassing van zelfstandige algoritmen, wel op de hoogte te blijven van de gang van zaken bij de uitvoering om daar dan ook tijdig op bij te kunnen sturen. Kortom minder lezen en meer aandacht voor de uitvoering op locatie.
En moet er dan toch een visie en input voor beleid ontwikkelt worden, ontdek dan zelf vooraf door middel van thema-bijeenkomsten en excursies naar vindplaatsen van de best practises welke input er gegenereerd moet worden.

Risico’s
In mijn gesprek met de gemeentesecretaris en uit het overdrachtsdossier kwamen een aantal risico’s naar voren, die de armslag van de gemeente Nieuwkoop in de komende jaren mogelijk beperken en daarom van invloed kunnen zijn op de haalbaarheid van politieke wensen. Het gaat vooral om:
De herverdelingsoperatie binnen het gemeentefonds, die de gemeente structureel een flink bedrag aan inkomsten zou kunnen kosten.
De moeilijk beheersbare kosten van jeugdzorg.
Een gespannen arbeidsmarkt, die het moeilijk maakt om aan gekwalificeerd personeel, in het bijzonder financieel en ICT, te komen.
Inflatie, rentestijgingen, grondstoffenprijzen, die investeringen en aanbestedingen lastiger maken.
Toenemende en noodzakelijke kosten van ICT en informatiebeveiliging o.a. In verband met cybercriminaliteit.
Mogelijk onrendabele toppen in de grondexploitaties in verband met het gewenste woningbouwprogramma.

Topprioriteiten
Dit vraagt om het maken van slimme keuzes.Daarom heb ik de fractie-vertegenwoordigers een lijstje met “ topprioriteiten” voorgelegd. Het betreft taken, waarvan de gedachte is, dat ze zo urgent zijn, dat ze met daadkracht en voorrang aangepakt moeten worden. Naar aanleiding van de gesprekken zijn deze nog enigszins aangepast.

Het betreft taken, die verband houden met:
Wonen, inclusief de opvang van vluchtelingen en de huisvesting van arbeidsmigranten en statushouders.
Energietransitie en klimaatadaptatie (waterbeheer).
De vernieuwing van de dorpscentra van Nieuwkoop en Ter Aar.
De IKC’s in Langeraar, Nieuwveen en Woerdense Verlaat (Als centra van educatie, opvang, cultuur, sport en bevordering van sociale cohesie door ontmoeting en samenwerking)
Zorg voor ouderen (dementie en eenzaamheid) en jeugdzorg (preventiebeleid).
Arbeidsmarkt(jobcoach, promotie techniekonderwijs), en armoedebestrijding
ICT en informatiebeveiliging.
Verkeersveiligheid

Bij het onderwerp ICT zijn door enkele fracties vraagtekens gezet met betrekking tot de prioriteitstelling. Laat duidelijk zijn dat investeringen, versterking, uitbreiding en vernieuwing, onvermijdelijk zullen blijken. Het is dan maar beter om er rekening mee te houden. De interactie met andere overheden, instanties, organisaties en de samenleving vraagt om continue verbetering en vernieuwing. Daarmede verbetert als het goed is ook de

dienstverlenende capaciteit van de gemeente als eerst overheid. Nieuwe wetgeving, de Wet Open Overheid, vraagt om het digitaal toegankelijk maken van gemeentelijke informatie. Dat is weer van belang voor transparantie in het handelen en het verbeteren van de informatievoorziening voor inwoners en belanghebbenden. Om in dit verband een voorbeeld te noemen, indien de gemeenteraad conform het nieuwe participatiebeleid initiatieven van bewoners een faire kans wil geven, dan dienen bewoners over dezelfde informatie te beschikken als de gemeentelijke organisatie. In het geval van toepassing van het “right to challenge” is dit zonder meer van belang.

Het bedrijfsleven

Niet genoemd bij de “topprioriteiten”, maar wel noterenswaardig. Het bedrijfsleven bij monde van de voorzitter van de VON ziet ook in de komende jaren goede mogelijkheden voor samenwerking op het gebied van de energietransitie. Aandachtspunt is de beschikbaarheid van voldoende capaciteit op het netwerk. Men heeft behoefte aan ondersteuning en samenwerking bij het vinden en vasthouden van werkplekken voor mensen met een migratieachtergrond en gehandicapten. (jobcoach). Een tekort aan bedrijfsterreinen duikt op aan de horizon. Door een van mijn gesprekspartners werd de suggestie geopperd om vooraf aan die besluitvorming voor de gemeente Nieuwkoop een bedrijven profiel samen te stellen.
Gelet op de eerder genoemde onzekerheden is het wellicht zinvol om in de beginjaren van de nieuwe college-periode niet teveel nieuw hooi op de vork te nemen.

Personele capaciteit

In het gesprek met wethouder van Duin werd door hem naast het belang van de vele actieve vrijwilligers in de gemeente nog gewezen op de mogelijkheid van de inzet van vrijwilligers voor bijzondere taken van de gemeente. De inzet van vele vrijwilligers voor de welzijnsbezoeken bij 75 plussers toont aan dat dit succesvol kan zijn.
De mate van inhuur van extern personeel bleek bij enkele fracties ook een punt van discussie. De manager bedrijfsvoering heeft mij verzekerd, dat dit reuze mee valt. Wel is het gewenst om de gemeenteraad meer te betrekken bij de dilemma’s rond de keuzes in het personeelsbeleid. Kosten voor personeel vormen immers een substantieel onderdeel van de gemeentelijke begroting. Zo kwam in een van de gesprekken de duurte van het niet verplichte generatiepact ter sprake en in een ander gesprek de mogelijkheid om efficiënter te werken. Onderwerpen waarover een gemeenteraad zeker van gedachten zou kunnen wisselen.

Vestia

De “ Vestia”- problematiek heb ik niet bij de “topprioriteiten” vermeld, maar het is wel een dossier, waarvan meerdere fracties hebben uitgesproken, dat in verband met het ontbreken van adequaat onderhoud van een groot aantal huurwoningen in Zevenhoven en Nieuwveen het gewenst is om hier zo snel mogelijk een afdoende oplossing voor te vinden.

Inclusie

Inclusie. Het beleid op dit terrein “ komt maar moeilijk op gang” aldus een van mijn gesprekspartners. Sommigen geven blijk van de gedachte, dat het wel goed gaat op dit gebied binnen de gemeente Nieuwkoop. Anderen maken duidelijk, dat we er nog lang niet zijn. Het nodigt uit voor het organiseren van een diepgaand gesprek.

Lobby

Er zijn een aantal thema’s, waarvan de beslissingen voornamelijk elders vallen, meestal in Den Haag. Thema’s, die om extra inzet voor de beïnvloeding van opinieleiders en decision-makers vragen, omdat de huidige besluitvorming op deze thema’ s veelal (nog) niet voordelig voor de gemeente Nieuwkoop uitvalt. Het lijkt gewenst om hiervoor binnen de organisatie een functieplek lobbyist te creëren om de belangen van Nieuwkoop meer in de spotlights te krijgen. Let wel. Om effectief te kunnen werken zal de lobbyist daarbij de volle ondersteuning van burgemeester, wethouders, raadsleden en vertegenwoordigers van maatschappelijke verbanden nodig hebben. Informatie delen en netwerken zijn de sleutelbegrippen.

Het betreft de volgende thema's:
Herverdeling gemeentefonds
Schiphol
Woningbouw in het Groen Hart
Openbaar Vervoer

Noot.
In het algemeen is het voor de positie van Nieuwkoop als kleinere gemeente in de periferie van de provincie van belang om "open vensters" te hebben met omringende gemeenten en provincies.

Strategisch adviseur criminaliteitsbestrijding
De burgemeester heeft in zijn gesprek aangegeven dat hij het gewenst acht, dat er een formatieplaats strategisch adviseur criminaliteitsbestrijding en ondermijning wordt gecreëerd. Mogelijk is hier met toepassing van de juiste competenties een combinatie met de lobbyfunctie tot stand te brengen.

Participatie
Enkele gesprekspartners gaven blijk van onvrede over de duur van een aantal recente participatie trajecten, hoewel men zich wel bewust is van het belang van een goede participatie van inwoners en belanghebbenden. Nadat ik kennis heb genomen van de nieuwe participatienota van de gemeente Nieuwkoop ben ik overtuigd, dat met lering uit de pas afgesloten trajecten een en ander voldoende basis biedt om in de toekomst tot ieders tevredenheid eenduidige, efficiënte en effectieve trajecten uit te zetten.

Drie of Vier wethouders
In de tweede ronde heb ik aan de fractie-vertegenwoordigers de vraag gesteld of men voorstander is van drie of vier wethouders.
Een meerderheid van de fracties is voor het behoud van de drie wethouders, hoewel voor een tweetal fracties uit deze meerderheid enige uitbreiding wel bespreekbaar is. Een tweetal fracties spreekt zich uit voor vier wethouders. Maximaal is 4,2 formatieplaats wethouder in een gemeente van de omvang van Nieuwkoop toegestaan. Argumenten voor uitbreiding van het aantal zijn: effectiviteit van besturen, een betere verdeling van taken en de min of meer verplichte deelname aan vele externe overleggen, hetgeen veel tijd kost. Daar staat tegenover, dat uitbreiding een groter beslag zal leggen op de gemeentelijke financiën. Mogelijk zou als alternatief nog nagedacht kunnen worden over een deeltijdwethouder op basis van een halve formatieplaats extra of de benoeming van een projectwethouder met een specifiek takenpakket. Veel zal afhangen van de inhoud van de politieke agenda van de nieuwe coalitie. Afhankelijk daarvan zal moeten blijken welke voorstellen in deze gedaan gaan worden.

Portefeuilles
Er zijn door de fractie vertegenwoordigers geen claims uitgesproken voor bepaalde portefeuilles. Wel voorkeuren. Zo opteren SBN en VVD voor RO en volkshuisvesting, Natuurlijk Nieuwkoop voor het sociaal domein en duurzaamheid en energietransitie en de SGP-CU voor zorg en armoedebeleid. Zowel CDA als D'66 beschikken over kandidaten, die op meerdere beleidsvelden inzetbaar zijn. Kortom, dit wordt weer een uitdagend klusje voor de coalitie onderhandelaars. Wel is er vanuit het bedrijfsleven, de organisatie, maar ook door enkele van mijn gesprekspartners de wens uitgesproken, dat er gekozen wordt voor helder afgebakende portefeuilles, zodat duidelijk is wie op welk beleidsveld aanspreekbaar is.

Breekpunten en gevoeligheden
Tijdens mijn ontmoetingen met de fractie vertegenwoordigers heb ik geen breekpunten kunnen ontdekken en het bleek mij dat mogelijke "gevoelige" kwesties meestal al in bilaterale overleggen zijn uitgesproken. Dit illustreert

ook maar weer de goede verhoudingen in de gemeenteraad van Nieuwkoop. Het lijkt mij gewenst om dat zo te houden. Het zou de onderhandelaars sieren, indien zij tijdens het formatieproces, de niet formerende partijen tijdig en goed op de hoogte houden van de inhoudelijke voortgang, maar ook de gelegenheid bieden tot inbreng van voorstellen en suggesties. Dat zou bijvoorbeeld kunnen door enkele fysieke ontmoetingsmomenten met leden van de niet formerende partijen. Deze werkwijze levert dan wel geen raadsbreed programma op, maar kan wel leiden tot breed gedragen gezamenlijke ambities ofwel een gemeenschappelijke aftrap voor in de toekomst nog nader te voeren discussies.

Betrokkenheid van inwoners

De opkomst bij de verkiezingen was wederom niet hoog. Het kan zijn, dat een groot deel van de bevolking tevreden is met de huidige gang van zaken en het daarom niet nodig vindt om naar de stembus te gaan. Het kan echter ook betekenen, dat een groot deel van de bevolking zich niet echt betrokken voelt bij de gemeentepolitiek. Het nieuwe participatiebeleid en het digitale platform “denkmee” bieden de inwoners wel kansen om actief mee te doen. Invoering van het “right to challenge” zal die potentie nog vergroten. Het verkiezingsprogramma van D’66 stelt de introductie van een buurtbezoeker voor. In verschillende verkiezingsprogramma’s wordt daarnaast gepleit voor extra geld voor de bestaande dorpsraden. Niet altijd, maar soms is er allocatie of herallocatie van geld nodig om iets te kunnen realiseren. Ter illustratie. Bij de correspondentie, die ik van externen in verband met de informatie opdracht ontving, was een verzoek van de voorzitter van de Biz Nieuwkoop om 50.000 Euro ter beschikking te stellen voor het centrumplan Nieuwkoop. Mogelijk is het in het licht van voorgaande gewenst om als gemeenteraad de discussie aan te gaan over de invoering van dorps- en wijkbudgetten om inwoners de slagkracht te geven om ideeën en voorkeuren ook daadwerkelijk te verwezenlijken. Het zal er ongetwijfeld toe leiden, dat een grotere groep Nieuwkopers zich betrokken gaat voelen.

De menselijke maat

De gang van zaken rond de toeslagenaffaire heeft het vertrouwen in de overheid ongetwijfeld niet bevorderd. De lering, die hieruit getrokken kan worden is, dat gemeentelijke verordeningen en toepassing van algoritmen kunnen leiden tot kafkaiaanse situaties, waarbij vereenzaming en een vorm van machteloze onderworpenheid aan bureaucratische instanties ontstaat. Maak daarom ruimte voor hardheidsclausules en flexibiliteit in verordeningen en regels en draag als gemeenteraad en College van B en W bij aan een “ humane” overheid, die naast digitaal ook fysiek bereikbaar en toegankelijk is.

Brieven

Er zijn mij enige lokale brieven en e-mails ter hand gesteld afkomstig van

- Verkeerswerkgroepen Ter Aar
- Vlieghinder Nieuwkoop
- Glastuinbouw Nederland
- Biz Nieuwkoop
- VON

Daarnaast zijn er meerdere landelijke verzoeken ingekomen.
In een enkel geval valt er een verband te leggen met een opmerking in dit verslag. Maar in het algemeen leek het mij beter op zijn plaats om al deze ingekomen stukken mee te nemen bij de formatie gesprekken.

Conclusie

Hoewel de inhoudelijke vragen, die ik tijdens de gesprekken heb gesteld, in de eerste plaats bedoeld waren om inzicht te krijgen in de onderlinge programmatische verhoudingen, leverde dit voor mij toch een aantal voor de verdere formatie en voor de raad als geheel belangrijke aandachtspunten op, die ik hiervoor heb weergegeven. Het is aan de gemeenteraad en de formerende partijen om hier wel of niet iets mee te doen.

De vertegenwoordigers van de fracties van SBN, VVD en CDA hebben in de gesprekken met mij de wens uitgesproken om gezamenlijk voor de komende raadsperiode een daadkrachtige en stabiele coalitie te vormen. Ze kunnen daarbij steunen op een ruime meerderheid in de gemeenteraad van Nieuwkoop.

Ik stel u dan ook voor om de fractie van SBN te verzoeken om de leiding van de formatie op zich te nemen om samen met de fracties van VVD en CDA het nieuwe coalitieakkoord invulling te geven.
Informeer en betrek daarbij met enige regelmaat de burgemeester. Maak het mogelijk, dat de niet-formerende fracties een bijdrage kunnen leveren en raadpleeg waar nodig ook vertegenwoordigers van maatschappelijke verbanden.

Ik dank alle gesprekspartners voor de plezierige, inhoudelijke en open gesprekken, die we met elkaar hebben kunnen voeren.

In het bijzonder gaat mijn dank uit naar de griffier, Edzard van Holthe, voor de geweldige en vlotte verslaglegging. Dat heeft enorm bijgedragen aan de adequate totstandkoming van dit verslag.

Ter Aar, 5 april 2022
Frans Buijserd